

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



НАУКОВІ ПРАЦІ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

SCIENTIFIC WORKS
OF INTERREGIONAL ACADEMY
OF PERSONNEL MANAGEMENT

POLITICAL SCIENCES AND PUBLIC MANAGEMENT

Випуск 4 (64), 2022



Видавничий дім
«Гельветика»
2022

Редакційна колегія

Семенець-Орлова І. А., кандидат політичних наук, доктор наук з державного управління, професор, директор Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу, Міжрегіональна Академія управління персоналом (**головний редактор**)

Дакал А. В., доктор наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Жовнірчик Я. Ф., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Національний авіаційний університет

Карасевич А. О., кандидат філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Козирська А., доктор політичних наук, професор, викладач факультету наук про політику і безпеку, Університет Миколая Коперника у Торуні

Ковач В. О., доктор наук з державного управління, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності, Державна установа «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»

Кондратенко О. Ю., доктор політичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу теоретичних та прикладних проблем політології, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України

Копанчук В. О., доктор наук з державного управління, доцент кафедри кримінального права та процесу, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Кульгінський Є. А., доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри стоматології, Київський міжнародний університет

Лясота Л. І., кандидат політичних наук, доцент, член Соціологічної асоціації України

Монолатій І. С., доктор політичних наук, професор кафедри політології, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Пашина Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та міжнародних відносин, Маріупольський державний університет

Радченко О. О., кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Твердохліб О. С., доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державного управління у сфері цивільного захисту, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Толуб'як В. С., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри менеджменту та публічного управління, Західноукраїнський національний університет

Шмаленко Ю. І., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри соціології, Національний університет «Одеська юридична академія»

Katarzyna Radzik-Maruszak, dr hab., profesor, Fac Polit Sci & Journalism, Maria Curie-Skłodowska University in Lublin (Lublin, Poland)

Marek Pietras, prof. dr hab., Dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS

Затверджено Вченою радою

Міжрегіональної Академії управління персоналом 26 жовтня 2022 (протокол № 8)

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

серія KB № 24905-14845P,

видане Міністерством юстиції України 08.07.2021 р.

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)

відповідно до Наказу МОН України № 320 від 07 квітня 2022 року (додаток 2) зі спеціальностей 052 – Політологія; 281 – Публічне управління та адміністрування.

Видання індексується Google Scholar

DOI: 10.32689/2523-4625-2022-4(64)

Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління. 2022. Вип. 4 (64). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2022. 122 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку політики та публічного управління. Для науковців, викладачів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток політичної науки та публічного управління в Україні.

ЗМІСТ

Ahmadli Ulvi Mansur

EU'S MEDIATION ROLE IN AZERBAIJAN-ARMENIA CONFLICT
AFTER SECOND KARABAKH WAR.....7

Adam HOŁUB

THE NATIONAL SECURITY STRATEGY OF THE REPUBLIC OF POLAND
AND THE POLITICAL CHARACTER OF THE EXECUTIVE POWER IN POLAND.....12

Анатолій ДУБРОВА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ І БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....22

Anatolii KLOCHKO

IMPROVEMENT OF THE EXISTING MISSILES AND AMMUNITION
SUPPLY SYSTEM OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE
IN ACCORDANCE WITH NATO STANDARDS.....29

Василь КОЗЬМА

ІСТОРИЧНА ПОЛІТИКА ЯК ЗБРОЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ
(НА ПРИКЛАДІ ОКУПОВАНОГО КРИМУ).....35

Валентин КОЛЄЧКІН

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ У ДОБУ ПОСТМОДЕРНУ43

Інна КОНОНЕНКО

ЕФЕКТИВНІСТЬ СПІВПРАЦІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ.....48

Людмила КРИВА

МОДЕЛІ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ
НА ПОЧАТКУ 1990-Х РОКІВ.....55

Ігор ЛИТОВЧЕНКО

РОЗВИТОК ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА НАЛЕЖНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ.....62

Володимир ЛІПКАН

ГЕОСТРАТЕГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ.....70

Сергій ПАРХОМЕНКО

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ
ПІД ЧАС ПЕРШОГО ЕТАПУ ВІДСІЧІ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (24.02-2.04. 2022 Р.).....85

Леся РУДА

ГЛОБАЛЬНИЙ СВІТ В ПРИЗМІ ЛОКАЛЬНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ.....97

Ігор СЛОБОДЯН

НЕЗАВЕРШЕНИЙ ПРОЦЕС ДОГОВІРНО-ПРАВОВОГО ОФОРМЛЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ – ЗАГРОЗА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ.....102

Роман ШЕВЧУК

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....109

Ростислав ЩОКІН, Жан БЕЛЕНЮК

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....117

УДК 351.77

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-4\(64\)-9](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-4(64)-9)

Igor ЛИТОВЧЕНКО

аспірант, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ, вул. Фрометівська, 2, 03039

ORCID: 0000-0002-8076-6852

Igor LITOVCHENKO

Postgraduate Student, Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, st. Frometivska, 2, 03039

ORCID: 0000-0002-8076-6852

РОЗВИТОК ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА НАЛЕЖНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

THE HEALTH CARE DEVELOPMENT IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL OBLIGATIONS AND THE PROPER PROVISION OF NATIONAL INTERESTS

У статті досліджено розвиток системи охорони здоров'я в Україні в контексті виконання міжнародних зобов'язань та належного забезпечення національних інтересів на основі міжнародно-правових актів в галузі охорони здоров'я, обов'язковість на виконання яких взяла на себе Україна як суб'єкт міжнародного права.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що для розвитку охорони здоров'я в Україні в контексті міжнародних зобов'язань та належного забезпечення національних інтересів у публічному управлінні законодавством України передбачено сумлінне дотримання міжнародних договорів за принципом міжнародного права з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України. Так право людини на охорону здоров'я закріплено у положеннях міжнародних правових актах, які ратифіковано Україною, а саме: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97); Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73); Конвенція про права осіб з інвалідністю (ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009); Конвенція про права дитини (ратифіковано Постановою Верховної Ради України ВРУ № 789-XII від 27.02.91); Європейська соціальна Хартія (ратифіковано із заявами Законом України № 137-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст. 418); Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я (ратифіковано Законом України № 4908-VI від 07.06.2012) та інші, у тому числі угоди про надання медичної допомоги, співробітництво в галузі охорони здоров'я і медичних наук тощо.

Водночас, на національному рівні (з урахуванням міжнародного контенту) формується власний правовий механізм забезпечення функціонування системи охорони здоров'я, який є основою формування національної політики охорони здоров'я, і функціонування системи в цілому.

Ключові слова: публічне управління, розвиток, охорона здоров'я, міжнародні зобов'язання, національні інтереси.

The article researches the development of the health care system in Ukraine in the context of the fulfillment of international obligations and the proper provision of national interests in the main international legal acts in the field of health care, the obligation to fulfill which Ukraine has assumed as a subject international law.

According to the results of the research, it was established that for the development of health care in Ukraine in the context of international obligations and the proper provision of national interests in public administration, the legislation of Ukraine provides for the conscientious observance of international treaties based on the principle of international law in order to properly provide for national interests, the implementation of goals, tasks and principles of the foreign policy of Ukraine, enshrined in the Constitution of Ukraine and the legislation of Ukraine. Thus, the human right to health protection is enshrined in the provisions of international legal acts ratified by Ukraine, namely: the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ratified by Law No. 475/97-VR dated 07.17.97); International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ratified by Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR N 2148-VIII (2148-08) dated 19.10.73); Convention on the Rights of Persons with Disabilities (ratified by Law No. 1767-VI dated 16.12.2009); Convention on the Rights of the Child (ratified by Resolution of the Verkhovna Rada No. 789-XII dated 27.02.91); The European Social Charter (ratified with declarations by Law No. 137-V dated 14.09.2006, VVR, 2006, N 43, Article 418); The Council of Europe Convention on the counterfeiting of medical products and similar crimes involving threats to public health (ratified by Law No. 4908-VI dated 07.06.2012) and others, including agreements on the provision of medical care, cooperation in the field of health care and medical sciences, etc.

At the same time, at the national level (taking into account international content), its own legal mechanism is being formed to ensure the functioning of the health care system, which is the basis for the national health policy and the functioning of the system as a whole.

Key words: public administration, development, health protection, international goiter, national interests.

Постановка проблеми. Право на здоров'я має розумітися як право на використання цілої низки заходів, послуг і умов, необхідних для реалізації права на найвищий досяжний рівень здоров'я.

Законодавством України передбачено сумлінне дотримання міжнародних договорів за принципом міжнародного права з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції та законодавстві України.

Так у Конституції України зазначено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (ст. 9.) [1]. Згідно Закону України «Про міжнародні договори України» [2] передбачено порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України, а також контроль за виконанням міжнародних договорів України, який встановлюють Президент України або Кабінет Міністрів України відповідно до їх компетенції та вимог статей 17-19. Закон України «Про міжнародні договори України» застосовується до всіх міжнародних договорів України, регульованих нормами міжнародного права і укладених відповідно до Конституції України та вимог цього Закону [2].

Таким чином законодавством України створені умови для імплементації міжнародних норм в національне законодавство, ратифікована велика кількість міжнародно-правових актів в галузі охорони здоров'я і прав людини, впроваджено міжнародні стандарти, що також передбачає виконання взятих зобов'язань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційним джерелом дослідження є міжнародно-правові акти [4-14] та національне законодавство України [1, 2], а також інші нормативно-праві документи та рекомендації у сфері охорони здоров'я [3].

Метою статті є дослідження системи охорона здоров'я в Україні - її розвиток в контексті виконання міжнародних зобов'язань та належного забезпечення національних інтересів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення та функціонування охорони здоров'я в багатьох країнах Європи в різні часи зазнавала кількох втручань, оскільки вона була задумана на основі різних

світоглядів, у соціальній та історичній конструкції, від простої концепції відсутності хвороби до широкої концепції з різними вимірами, такими як біологічні, поведінкові, соціальні, екологічні, політичні та економічні. Після другої світової війни в усьому світі була прийнята концепція Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), яка визначає: «стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, який не полягає лише у відсутності хвороби чи захворювання» [3].

На національному рівні з урахуванням міжнародного контенту формується власний правовий механізм забезпечення функціонування системи охорони здоров'я, який є основою формування національної політики охорони здоров'я, і функціонування системи в цілому.

Зокрема, право людини на охорону здоров'я закріплено у положеннях міжнародних правових актах, які ратифіковано Україною:

- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97) [4];

- Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) [5];

- Конвенція про права осіб з інвалідністю (ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009) [6];

- Конвенція про права дитини (ратифіковано Постановою Верховної Ради України № 789-XII від 27.02.91) [7];

- Європейська соціальна Хартія (ратифіковано із заявами Законом України № 137-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст.418) [8];

- Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я (ратифіковано Законом України № 4908-VI від 07.06.2012) [9];

- та інші [10-19], у тому числі угоди про надання медичної допомоги, співробітництво в галузі охорони здоров'я і медичних наук тощо.

Так, зокрема, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікованою Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97 з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16, передбачено [4]: право на життя (ст.2.) «Право кожного на життя охороняється законом. Нікого

не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання смертного вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який закон передбачає таке покарання»; заборона катування (ст. 3) «Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню»; право на свободу та особисту недоторканність (ст. 5) «Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом: законне затримання осіб для запобігання поширенню інфекційних захворювань, законне затримання психічнохворих, алкоголіків або наркоманів чи бродяг».

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73 встановлює для держав, які беруть участь у цьому Пакті, визнавати право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я. Заходи, яких повинні вжити держави-учасниці цього Пакту для повного здійснення цього права, включають [5]:

а) забезпечення скорочення мертворожденості та дитячої смертності і здорового розвитку дитини;

б) поліпшення всіх аспектів гігієни зовнішнього середовища і гігієни праці в промисловості;

в) запобігання і лікування епідемічних, ендемічних, професійних та інших хвороб і боротьби з ними;

г) створення умов, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби.

Відповідно до Загального коментаря 14 «Право на найвищий досяжний рівень здоров'я» Комітету з економічних, соціальних і культурних прав: Основні обов'язки Держав: Зауваження загального порядку 14 (витяг) [5]:

а) забезпечувати доступ до лікувальних установ, медичних товарів і послуг на недискримінаційній основі, особливо для вразливих або соціально відчужених груп;

б) забезпечувати основними медикаментами, які час від часу визначаються в Програмі дій ВООЗ щодо основних лікарських засобів;

в) забезпечувати справедливий розподіл усіх медичних товарів і послуг;

г) ухвалити та реалізовувати національну стратегію в галузі охорони здоров'я, яка має бути створена на основі епідеміологічних даних і в якій особливу увагу буде приді-

лено вразливим/маргінальним групам населення.

Також відповідно системи охорони здоров'я зобов'язуються забезпечувати [5]:

1) наявність медичних послуг у кількості, що задовольняє попит (з урахуванням рівня економічного розвитку країни);

2) доступність медичних послуг, у тому числі завдяки запобіганню дискримінації, створенню можливостей для фізичного та географічного доступу цих послуг, урахуванню потреб особливих груп (діти, літні люди), забезпечення доступу до інформації щодо існуючих методів лікування;

3) прийнятність медичних послуг з етичної точки зору (згода, конфіденційність), з повагою до потреб окремих осіб, меншин та спільнот, вразливих верств населення;

4) якість медичних послуг, які обґрунтовані з наукової медичної точки зору.

Конвенція про права осіб з інвалідністю (ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009) [6] передбачає заохочення, захист й забезпечення повного й рівного здійснення всіма особами з інвалідністю всіх прав людини й основоположних свобод, а також заохочення поважання притаманного їм достоїнства. Згідно Конвенції до осіб з інвалідністю належать особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими [6]. У ст. 25 Конвенції передбачено право на найбільш досяжний рівень здоров'я без дискримінації за ознакою інвалідності. Держави-учасниці вживають усіх належних заходів для забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я, які враховують гендерну специфіку, у тому числі до реабілітації за станом здоров'я. Зокрема [6]:

а) забезпечують особам з інвалідністю той самий набір, якість і рівень безплатних або недорогих послуг і програм з охорони здоров'я, що й іншим особам, зокрема у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я та за державними програмами охорони здоров'я, що пропонуються населенню;

б) надають послуги у сфері охорони здоров'я, які необхідні особам з інвалідністю безпосередньо з причини їхньої інвалідності, зокрема послуги з ранньої діагностики, а в підхожих випадках - корекції та послуги, покликані звести до мінімуму та запобігти подальшому виникненню інвалідності, зокрема серед дітей і людей похилого віку;

с) організують такі послуги у сфері охорони здоров'я якомога ближче до місць безпосереднього проживання цих людей, зокрема в сільських районах;

д) вимагають, щоб спеціалісти з охорони здоров'я надавали особам з інвалідністю послуги такої самої якості, що й іншим особам, зокрема на підставі вільної та поінформованої згоди через, серед іншого, підвищення обізнаності стосовно прав людини, достоїнства, самостійності й потреб осіб з інвалідністю за рахунок навчання та прийняття етичних стандартів для державної та приватної охорони здоров'я;

е) забороняють дискримінацію стосовно осіб з інвалідністю під час надання медичного страхування та страхування життя, якщо останнє дозволене національним правом, і передбачають, що воно надається на справедливих і розумних засадах;

ф) не допускають дискримінаційної відмови в охороні здоров'я чи послугах у цій галузі чи отриманні продовольчих продуктів або рідин з причини інвалідності.

Ст. 26 Конвенції зобов'язує держав-учасниць вживати, зокрема за підтримки з боку інших осіб з інвалідністю, ефективних і належних заходів для того, щоб надати особам з інвалідністю можливість для досягнення й збереження максимальної незалежності, повних фізичних, розумових, соціальних та професійних здібностей і повного включення й залучення до всіх аспектів життя. Із цією метою держави-учасниці організують, зміцнюють та розширюють комплексні абілітаційні та реабілітаційні послуги й програми, особливо у сфері охорони здоров'я, зайнятості, освіти й соціального обслуговування, таким чином, щоб ці послуги та програми [6]:

а) починали реалізуватися якомога раніше й ґрунтувалися на багатопрофільній оцінці потреб і сильних сторін індивіда;

б) сприяли залученню та включенню до місцевої спільноти й до всіх аспектів життя суспільства, мали добровільний характер і були доступними для осіб з інвалідністю якомога ближче до місць їхнього безпосереднього проживання, зокрема в сільських районах.

Також держави-учасниці Конвенції про права осіб з інвалідністю заохочують розвиток початкового й подальшого навчання спеціалістів і персоналу, які працюють у сфері абілітаційних і реабілітаційних послуг, заохочують наявність, знання та використання допоміжних пристроїв і технологій, що стосуються абілітації й реабілітації та призначені для осіб з інвалідністю.

Конвенція про права дитини, що ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789-ХІІ від 27.02.91 [7], згідно якої дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше. Держави-учасниці поважають і забезпечують всі права, передбачені цією Конвенцією, зокрема щодо стану здоров'я і народження дитини. Ст. 6. Конвенції зобов'язує держав-учасниць визнавати, що кожна дитина має невід'ємне право на життя, а також забезпечувати у максимально можливій мірі виживання і здоровий розвиток дитини; ст. 19 Конвенції - держави-учасниці визнають, що неповнолітня в розумовому або фізичному відношенні дитина має вести повноцінне і достойне життя в умовах, які забезпечують її гідність, сприяють почуттю впевненості в собі і полегшують її активну участь у житті суспільства (на забезпечення особливих потреб неповнолітньої дитини допомога згідно з п. 2 ст. 19 надається при можливості безкоштовно з урахуванням фінансових ресурсів батьків або інших осіб, що забезпечують турботу про дитину, та має на меті забезпечення неповнолітній дитині ефективного доступу до послуг, зокрема щодо медичного обслуговування, відновлення здоров'я); також держави-учасниці сприяють у дусі міжнародного співробітництва обміну відповідною інформацією в галузі профілактичної охорони здоров'я, медичного, психологічного і функціонального лікування неповнолітніх дітей, включаючи розповсюдження інформації про методи реабілітації, загальноосвітньої і професійної підготовки, а також доступу до цієї інформації, з тим щоб дозволити державам-учасницям покращити свої можливості і знання, і розширити свій досвід в цій галузі. В зв'язку з цим особлива увага має приділятися потребам країн, що розвиваються. У ст. 24 Конвенції визнається право дитини на користування найбільш досконалими послугами системи охорони здоров'я та засобами лікування хвороб і відновлення здоров'я, а держави-учасниці намагаються забезпечити, щоб жодна дитина не була позбавлена свого права на доступ до подібних послуг системи охорони здоров'я і для повного здійснення цього права, зокрема, вживати заходи щодо:

а) зниження рівня смертності немовлят і дитячої смертності;

б) забезпечення надання необхідної медичної допомоги та охорони здоров'я всіх дітей з приділенням першочергової уваги розвитку первинної медико-санітарної допомоги;

с) боротьби з хворобами і недоїданням, у тому числі в межах первинної медико-санітарної допомоги, шляхом, поряд з іншим, застосування легкодоступної технології та надання достатньої кількості поживного продовольства та чистої питної води, беручи до уваги небезпеку і ризик забруднення навколишнього середовища;

д) надання матерям належних послуг по охороні здоров'я у допологовий і післяпологовий періоди;

е) забезпечення інформацією всіх прошарків суспільства, зокрема батьків і дітей, щодо здоров'я і харчування дітей, переваги грудного годування, гігієни, санітарії середовища перебування дитини і запобігання нещасним випадкам, а також доступу до освіти та підтримки у використанні цих знань;

ф) розробки превентивних заходів з охорони здоров'я, керівництва для батьків та навчання і послуг з планування сім'ї.

Ст. 25 Конвенції про права дитини визнається права дитини, яка віддана компетентними органами на піклування з метою догляду за нею, її захисту або фізичного чи психічного лікування, на періодичну оцінку лікування, наданого дитині, і всіх інших умов, пов'язаних з таким піклуванням про дитину. Також згідно ст. 39 держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для сприяння фізичному та психологічному відновленню та соціальній інтеграції дитини, яка є жертвою будь-яких видів нехтування, експлуатації чи зловживань, катувань чи будь-яких жорстоких, нелюдських або пригнічуючих гідність видів поведінки, покарання чи збройних конфліктів. Таке відновлення і реінтеграція мають здійснюватися в умовах, що забезпечують здоров'я, самоповагу і гідність дитини [7].

Європейська соціальна Хартія (переглянута), ратифікована із заявами Законом України № 137-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст.418) [8] проголошує, що кожна людина має право користуватися будь-якими заходами, що дозволяють їй досягти найкращого стану здоров'я, який є можливим (частина I п. 11.); кожна малозабезпечена людина має право на соціальну та медичну допомогу (частина I п. 13.). Згідно частини II сторони зобов'язуються, як це передбачено у частині III, вважати обов'язковими для себе зобов'язання, визначені у нижченаведених статтях і пунктах. Проте Уряди, які не є сторонами Європейської конвенції про соціальну та медичну допомогу, можуть ратифікувати Хартію стосовно цього пункту за умови, що вони надають громадянам інших сторін

режим, який відповідає положенням цієї Конвенції.

Право на охорону здоров'я передбачено ст. 11 Хартії, а саме з метою забезпечення ефективного здійснення права на охорону здоров'я сторони зобов'язуються самостійно або у співробітництві з громадськими чи приватними організаціями вживати відповідних заходів для того, щоб, серед іншого [8]:

1) усунути, у міру можливості, причини слабого здоров'я;

2) забезпечити діяльність консультативно-просвітницьких служб, які сприяли б поліпшенню здоров'я і підвищенню особистої відповідальності у питаннях здоров'я;

3) запобігати, у міру можливості, епідемічним, ендемічним та іншим захворюванням, а також нещасним випадкам.

Право на соціальну та медичну допомогу передбачено ст. 13 Хартії, зокрема з метою забезпечення ефективного здійснення права на соціальну та медичну допомогу сторони зобов'язуються [8]:

1) забезпечити, щоб будь-якій малозабезпеченій особі, яка неспроможна отримати достатніх коштів своїми власними зусиллями або з інших джерел, зокрема за рахунок допомоги по соціальному забезпеченню, надавалась належна допомога, а у разі захворювання забезпечувався догляд, якого вимагає стан її здоров'я;

2) забезпечити, щоб політичні або соціальні права осіб, які отримують таку допомогу, на цій підставі не обмежувалися;

3) передбачити, що кожна людина може отримувати у відповідних державних чи приватних службах такі поради та персональну допомогу, які можуть бути необхідними для запобігання виникненню особистого або сімейного нужденного становища, для його подолання чи полегшення;

4) застосовувати положення пунктів 1, 2 і 3 цієї статті на засадах рівності між своїми громадянами та громадянами інших сторін, які на законних підставах перебувають на території їхніх держав, відповідно до своїх зобов'язань за Європейською конвенцією про соціальну та медичну допомогу, яка була підписана у Парижі 11 грудня 1953 року.

Зобов'язань, передбачених у цих статтях Хартії виконуються за допомогою [8]:

а) законів або правил;

б) угод між роботодавцями чи організаціями роботодавців та організаціями працівників;

с) поєднання цих двох методів;

д) інших відповідних засобів.

Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я, ратифіковано Законом України № 4908-VI від 07.06.2012, дата набрання чинності для України 1 січня 2016 р. [9], метою якою є запобігання загрози охороні здоров'я та боротьба із цим явищем шляхом [9]:

- а) забезпечення криміналізації певних дій;
- б) захисту прав жертв злочинів, установлених відповідно до цієї Конвенції;
- с) заохочення національного та міжнародного співробітництва.

Також Конвенцію для забезпечення ефективного виконання сторонами її положень передбачено особливий механізм моніторингу.

Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я стосується медичної продукції, незалежно від того, чи захищена вона правами інтелектуальної власності, чи ні або незалежно від того, чи є вона непатентованою, чи ні, у тому числі аксесуарів, призначених для використання разом з пристроями медичного призначення, а також активних речовин, ексципієнтів, частин та матеріалів, призначених для використання у виробництві медичної продукції.

Кожна сторона вживає необхідних законодавчих та інших заходів для визнання злочинами за своїм національним законодавством [9]:

- умисного виготовлення підробленої медичної продукції, активних речовин, ексципієнтів, частин, матеріалів та аксесуарів;
- умисно скоєного постачання або пропозиції стосовно постачання, у тому числі посередництва, торгівлі, у тому числі зберігання на складі, імпорту та експорту підробленої медичної продукції, активних речовин, ексципієнтів, частин, матеріалів та аксесуарів;
- умисно скоєної дії щодо виготовлення, зберігання на складі для постачання, імпорту, експорту, пропозиція стосовно постачання або розміщення на ринку: лікарських препаратів без дозволу у випадках, коли такий дозвіл вимагається відповідно до національного законодавства сторони, або пристроїв медичного призначення без дотримання вимог відповідності у випадках, коли така відповідність вимагається за національним законодавством сторони;
- комерційне використання автентичних документів поза їхнім використанням за призначенням у рамках законного ланцюга постачання медичного продукту, визначеного національним законодавством сторони.

Крім того міжнародне право у галузі охорони здоров'я регламентується положеннями Лісабонської декларації стосовно прав пацієнта [11], Конвенцією про медичну допомогу та допомогу у випадку хвороби №130 [12], Положенням про доступність медичної допомоги [13], Рекомендаціями Комітету Міністрів Ради Європи про організацію паліативного догляду [14] тощо.

Висновки. Таким чином нами досліджена система охорони здоров'я в Україні в контексті виконання міжнародних зобов'язань та належного забезпечення національних інтересів на основі міжнародно-правових актів в галузі охорони здоров'я, обов'язковість на виконання яких взяла на себе Україна як суб'єкт міжнародного права (учасник міжнародних відносин, що володіє міжнародними правами та обов'язками, здійснює їх на основі міжнародного права і несе у необхідних випадках міжнародно-правову відповідальність).

Для розвитку охорони здоров'я в Україні в контексті міжнародних зобов'язань та належного забезпечення національних інтересів у публічному управлінні законодавством України передбачено сумлінне дотримання міжнародних договорів за принципом міжнародного права з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України. Зокрема, право людини на охорону здоров'я закріплено у положеннях міжнародних правових актах, які ратифіковано Україною, а саме: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97); Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР №2148-VIII(2148-08) від 19.10.73); Конвенція про права осіб з інвалідністю (ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009); Конвенція про права дитини (ратифіковано Постановою Верховної Ради України ВРУ № 789-XII від 27.02.91); Європейська соціальна Хартія (ратифіковано із заявами Законом України № 137-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст.418); Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я (ратифіковано Законом України № 4908-VI від 07.06.2012) та інші, у тому числі угоди про надання медичної допомоги, співробітництво в галузі охорони здоров'я і медичних наук тощо.

Література:

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
2. Про міжнародні договори України. Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
3. Carlos Neto, Daniel; Dendasck, Carla; Oliveira, Euzébio de. The historical evolution of Public Health – Multidisciplinary Scientific Journal Knowledge Center. Vol. 01, Jahr 01, Ed. 01, S.: 52-67, März 2016., URL: <https://www.nucleodoconhecimento.com.br/saude/a-evolucao-historica-da-saude-publica>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
7. Конвенція про права дитини. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. Європейська соціальна Хартія (переглянута). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
9. Конвенція Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a91#Text
10. Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General Comment 14, The right to the highest attainable standard of health (Twenty-second session, 2000), U.N. Doc. E/C.12/2000/4 (2000), reprinted in Compilation of General Comments and General Recommendations Adopted by Human Rights Treaty Bodies, U.N. Doc. HRI/GEN/1/Rev.6 at 85 (2003)
11. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_016#Text
12. Конвенція про медичну допомогу та допомогу у випадку хвороби №130. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_184#Text
13. Положення про доступність медичної допомоги. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_030#Text
14. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи про організацію паліативного догляду. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_666#Text

References:

1. *Konstytutsiya Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 28.06.1996 № 254k/96-VR*. [Constitution of Ukraine. Law of Ukraine dated 28.06.1996 № 254к/96-ВР]. Legislation of Ukraine / Verkhovna Rada Ukrayiny database. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
2. *Pro mizhnarodni dohovory Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 29 chervnya 2004 roku № 1906-IV*. [About international treaties of Ukraine. Law of Ukraine dated June 29, 2004 No. 1906-IV]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
3. Carlos Neto, Daniel; Dendasck, Carla; Oliveira, Euzébio de. (2016). The historical evolution of Public Health – *Multidisciplinary Scientific Journal Knowledge Center*. Vol. 01, S.: 52-67, URL: <https://www.nucleodoconhecimento.com.br/saude/a-evolucao-historica-da-saude-publica> [in Latin America].
4. *Konventsiiya pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod*. [The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. *Mizhnarodnyy pakt pro ekonomichni, sotsial'ni i kul'turni prava*. [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
6. *Konventsiiya pro prava osib z invalidnistyu*. [Convention on the Rights of Persons with Disabilities]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
7. *Konventsiiya pro prava dytyny*. [Convention on the Rights of the Child]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. *Yevropeys'ka sotsial'na Khartiya (perehlyanuta)*. [The European Social Charter]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
9. *Konventsiiya Rady Yevropy pro pidroblennya medychnoyi produktsiyi ta podobni zlochyny, shcho zahrozhuyut' okhoroni zdorov'ya*. [The Council of Europe Convention on the counterfeiting of medical products and similar crimes involving threats to public health]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a91#Text
10. Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General Comment 14, The right to the highest attainable standard of health (Twenty-second session, 2000), U.N. Doc. E/C.12/2000/4 (2000), reprinted in

Compilation of General Comments and General Recommendations Adopted by Human Rights Treaty Bodies, U.N. Doc. HRI/GEN/1/Rev.6 at 85 (2003)

11. *Lisabons'ka deklaratsiya stosovno prav patsiyenta*. [The Lisbon Declaration on Patient Rights]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_016#Text

12. *Konventsia pro medychnu dopomohu ta dopomohu u vypadku khvoroby №130*. [Convention on medical care and assistance in case of illness No. 130.]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_184#Text

13. *Polozhennya pro dostupnist' medychnoyi dopomohy*. [Regulations on the availability of medical care]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_030#Text

14. *Rekomendatsiyi Komitetu Ministriv Rady Yevropy pro orhanizatsiyu paliativnoho dohlyadu*. [Recommendations of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the organization of palliative care]. Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_666#Text